

LA VEU DELS LECTORS:

Toni Yus Piazuolo // Tàrrega

Neoliberalisme i externalitzacions

Qui creu que la gestió privada dels recursos públics és més eficient que la gestió directa per les Administracions es va donant banys de realitat. Les contradiccions i esquerdes capitalistes després del fals 'miracle' econòmic s'han vist en la crisi financera de l'any 2008, la pandèmia de Covid-19, la guerra d'Ucraïna i els fiascos en les externalitzacions de serveis públics, des de

contractacions públiques adjudicades a empreses privades (aquestes al seu torn, subcontractant d'altres fins no saber a qui exigir responsabilitats) fins la recent externalització d'unes oposicions massives resultant en un caos monumental, fent que l'executiu hagi reprès el control del procés de selecció.

Avui dia la necessitat de sanitat pública, la defensa, un major control fronterer o les inversions en transició energètica enmig d'una pandèmia, la guerra d'Ucraïna, el canvi climàtic i altres futures crisis demostren la urgent necessitat d'enfortir l'Estat front a un model productiu creador de dependència global (salaris baixos, poc valor afegit, etc.),

ja que només un Estat fort pot decretar una emergència i activar tots els seus recursos, davant l'evident malmesa situació dels serveis públics per tanta privatització i externalització, mentre les empreses privades critiquen l'Estat i alhora li supliquen ajuda, quan sense la intervenció estatal es veuen els efectes socials desastrosos sobre la borsa de la compra, subministraments, hipoteques, etc. Front a discursos com el de l'expresident Aznar, és el neoliberalisme el que està obsolet, i cal un Estat fort (però controlat i no un Estat per al fort). Perquè només cal veure la històrica relació entre absència d'un gran Estat social, les crisis econòmiques i l'ascens de l'extrema dreta i el feixisme.

cartes@lamanyana.cat

LA MAÑANA és una publicació plural i oberta a tota mena d'opinions. En aquesta secció es publicaran totes aquelles cartes que estiguin degudament identificades i que siguin d'interès general. No es publicaran cartes amb pseudònims o inicials. Els originals s'hauran de presentar mecanografiats i no superar les 30 línies d'extensió. La tramesa de textos a aquesta secció implica l'acceptació d'aquestes normes.

Baix Cinca: una apegalosa crosta franquista

QUIM GIBERT
PSICÒLEG I COAUTOR
D'“AUTOESTIMA I
PAÏSOS CATALANS”

L'octubre de 2016 la creu dels caiguts de Vall-de-roures fou desmuntada, amb una grua, en compliment de la llei de memòria històrica de 2007. El maig de 2017, a Vall de Tormo, els carrers general Franco, general Mola, general Moscardó i José Antonio van deixar de tenir aquesta denominació. L'octubre de 2018 fou retirat el monument franquista que hi havia a tocar de l'església de Sant Joan Baptista de Favara. El novembre de 2020 l'ajuntament de Beseit va confirmar la supressió d'una inscripció franquista en un espai públic de la vila. Per higiene democràtica els quatre pobles del Matarranya haurien d'haver pres aquesta iniciativa fa uns decennis. Mai és tard però entristeix que el 2022 hagi calgut fer una nova llei, la de memòria democràtica, que aprofundeix en aquesta qüestió.

D'un temps ençà, Saidí s'ha desfet de Julio Ruiz de Alda, el darrer feixista que constava en el nomenclàtor de carrers. No obstant això, el batlle socialista Marco Ibarz Guillén, va declarar a la premsa, el febrer de 2019, que estudiaria el canvi de nom atès que "ningú ha protestat". A més, per Ibarz una modificació en la denominació del carrer suposava molèsties en el veïnat. Ruiz de Alda (1897-1936), cofundador de Falange Española i aviador militar, figurava en un dels carrers més cèntrics d'aquest municipi del Baix Cinca. Els saidinencs van disposar d'un aeròdrom els anys 30, raó per la qual segurament hi ha un vincle local amb el falangista navarrès.

De la indignació que produïa la presència del feixisme, en organitzacions democràtiques dels 80, gairebé hem passat a la indiferència. I, en paral·lel, hi ha ajuntaments que sem-

blen més gestories que organismes municipals amb ànima. Això explica probablement les excuses de mal pagador, la inobservança volguda, la deixadesa corporativa en aquest sentit (a banda de les autoritats que puguin simpatitzar amb els moviments totalitaris). El carrer Alcàzar de Toledo i el grup d'habitatges 28 de Marzo, data d'entrada de l'Ejército de liberación a Fraga, són dos noms franquistes que no desapareixen ni amb aigua calenta (tampoc van ser suprimits quan el PSOE va governar en el consistori fragatí). Un veí de l'alcavor em diu que seria una bona pensada rebatejar els esmentats habitatges amb la denominació de 8 de març, dia de la dona, malgrat que la jornada no sigui ben bé la mateixa (sí, però, que un 28 de març de 1920 es va instaurar als Estats Units el sufragi femení entre la comunitat blanca). Hi ha també el carrer Jacinto Benavente, designat amb el nom del literat ultra simplement perquè un tal Jacinto, empresari de la fruita, hi feinejava en un magatzem, abans que el sector fos urbanitzat a la dècada dels 60. Amb destinació a un fictici carrer Jacint Verdaguer arribaven sovint les trameses postals, enviades des del principat català, a una fra-

gatina els anys que va residir al número 3 del carrer Jacinto Benavente. Mai Fraga ha dedicat un carrer a Verdaguer. No obstant això, el carter li deixava els enviaments a la bústia. L'imaginari català no reconeix, per defecte, cap Benavente. I, en conseqüència, per l'emissor principatí només podia ser Verdaguer si es tractava d'un nom de bateig com ara Jacint. De fet, a la majoria de viles catalanes hi ha un carrer en homenatge a mossèn Cinto. En aplicació de la memòria democràtica, el reaccionari Benavente es podria substituir pel del poeta Verdaguer. Al capdavant, es tractava de fer un reconeixement a un fructicultor fragatí, que com tantíssims catalanoparlants d'una altra època, possiblement desconeixia que el seu nom, el de debò, era Jacint. Peio H. Riaño, historiador, apunta que hauríem de tenir la capacitat de retirar imatges que ja no concorden amb els nostres valors: "No s'ha de veure com un atac als personatges en sí, sinó a allò que representen (...) afirmar que treure una estàtua o un monument determinat és esborrar la història, és fals". Hi ha polítics locals que no mengen prou cues de panxa.